Türkiye referandumu gibi

Hıristiyanların Bavyera Başkanı Stoiber seçimi, 'Türkiye'ye evet mi, hayır mı?' oylaması haline getirdi. 'Türkiye'nin AB üyeliğini isteyenler Schröder'i seçsin, istemeyenler Merkel'i...' dedi

Berlin'de cuma akşamı mitingleri...Önce **'Sol Parti'**lilerin mitingindeydim... Şehrin **Hofplatz** denilen meydanında çadırlarla çevrili bir miting yeri oluşturmuşlar... Hava soğuk... Arada bir yağmur yağıyor. Buna rağmen birkaç bin kişi gelmiş... Büyük kısmı genç... Aralarında omuzlarına aldıkları çocukları da var... Ellerinde üzerine beyaz harflerle **'Linke' (Sol)** yazılı kıpkırmızı bayraklar...

ALTAN ÖYMEN YAZIYOR

Üç yanı kapalı büyük bir çadırın içine kurulmuş kürsüde **Lafontaine** konuşuyor... **Sosyal Demokrat Parti**'nin eski genel başkanı ve başbakan adayı... 1998'deki ilk **Schröder** hükümetinde **Maliye Bakanı**'ydı... Ama sonra, **Schröder**'i yeteri kadar **'sol'**da görmediği için önce bakanlıktan, sonra genel başkanlıktan ayrılan ünlü politikacı... Uzun süre partinin üyesi olarak kaldıktan, o arada **'Kalp Solda Atar'** diye bir kitap yazdıktan sonra, partisinden de istifa edip, **'Sol Parti'** hareketinin oluşmasına katkıda bulundu. Şimdi de onun kürsüsünde konuşuyor:

"Avrupa'yı biz de istiyoruz. Ama milyonerlerin ve milyarderlerin egemenliği altında, çalışanların ezildiği bir Avrupa'yı değil... Biz çalışanların Avrupa'sını istiyoruz. Sermaye oyunlarıyla değil, emeğiyle kazananların Avrupa'sını istiyoruz."

Evet, **Lafontaine**'in cümleleri **'daha sol'**da... Çok da iyi bir hatip olduğu için, büyük alkış topluyor... **'Sol'** yazılı bayrakların sallanışı daha canlanıyor.

Sol Parti'nin, malûm, başlıca iki kadrosu var: Biri, **Lafontaine** gibi **SDP**'nin sol kanadından gelen veya yeni bir sol arayış eski Batı Almanyalı po- ğu Almanya'da yetişen, **nistler'** diye anılan politi- ... Birleşmeden sonra, Almanya'nın parlamentoya milletvekili sokabilen **'en sol'** partisini kurmuşlardı. Adı **'Demokratik Sosyalizm Partisi (PDS)** idi. Lideri de **Gregor Gysi**....

'Sol Parti' adı altındaki işbirliğinde bu iki kadro birlikte çalışıyor. Mitingde de, **Lafontaine**'den sonra **Gysi** kürsüye geldi. O, **Lafontaine**'den de daha sol sloganlar attı. O da bol alkış aldı.

'Sol Parti'de Almanya'daki Türklerden de ünlü bir profesör var: **Hakkı Keskin.** O da **Sosyal Demokrat Parti**'den **Sol Parti**'ye geçen bir Türk politikacı. Uzun yıllar Türklerin çıkarlarının savunucusu olarak sosyal ve siyasal çalışmalar yapmış. Türk derneklerinin başında bulunmuş. Şimdi **'Sol'**un Berlin listesindeki dördüncü aday.

Onunla rastlaşıyoruz. **"Biz ne kadar çok milletvekili çıkarırsak, Almanya için de, Türkiye için de o kadar iyi"** diyor.

Gerçi **Lafontaine**'in Türkiye'nin Avrupa üyeliğine o kadar sıcak bakmadığı, bunun için referandum istediği biliniyor, ama **Keskin, "O, Lafontaine'in kişisel görüşüydü. Şimdi değişti. Bizim yeni seçim programımız Türkiye'nin AB üyeliğinden yana"** diyor.

Sosyal Demokratlar ve yağmur

Sosyal Demokratların cuma gecesi mitingine gelince... O, çok daha görkemli bir meydandaydı: Berlin'in **'Gendarmenmakt' (Jandarmalar Pazarı)** adındaki meydanında... Kürsü, oradaki tarihi tiyatro binasının afişleri, pankartları, bayrakları ve balonlarıyla donatılmıştı. Miting alanı çevresinde de, vakit akşam yemeği saatine rastladığı için portatif restoranlar ve yiyecek içecek dükkânları kurulmuştu. Tabii, gene **SPD** afişleriyle donatılmış olarak...

Altan Öymen, Berlin'deki Sol Parti mitinginde Türk kökenli aday Hakkı Keskin'le.

Grass ilgi gördü

Sosyal Demokratların hava açısından şansı, daha da kapalıydı. Çünkü o saatlerde daha da yoğunlaşan yağmur, zaman zaman sağanak halini alıyordu. Fakat politikada **'çare'**nin sınırı yok. **Sosyal Demokrat** organizatörler herkese küçücük paketler içinde **'panço'**lar dağıtıyorlardı. Yani, kafayı koruyan kukuletalarıyla birlikte tüm giysinin üstünü kaplayan ince naylon yağmurluklar... Bu, mitinge katılanlardaki **'yağmurdan kaçma'** eğilimini önlüyordu.

Miting programında, konuşmalardan önce caz konseri vardı. Konuşmalar da sadece genel başkanın konuşmasından ibaret değildi. Konuşanlar arasında, partinin Berlin örgütünün başı, **Alman Sendikalar Birliği**'nin kadın ikinci başkanı ve **Günter Grass** da vardı.

Almanya'da, sanat ve edebiyat adamlarının politikaya katkıda bulunmasını görev sayan ve bunun öncülüğünü yapan **Grass**'ın konuşması, büyük ilgiyle izlendi.

Ardından **Sosyal Demokratların** genel başkanı **Franz Müntefering** konuştu. Son olarak da Başbakan ve Başbakan adayı **Schröder**...

Schröder, biraz kısılmış sesiyle, daha önceki konuşmalarından daha da canlı ve heyecanlı bir konuşma yaptı.

Hıristiyan Demokratların politikalarıma diye bir şey bırakmayacağını, örneklerle anlattı. **Merkel**'in Maliye Bakanı adayı **Paul Kirchhof**'un projesindeki **'kelle vergisi'** gelirse, **"büyük bir şirketin genel müdürüyle, onun odasını temizleyen kadının aynı esasa göre vergi ödeyeceğini, bunun sosyal adaleti yok edeceğini"** söyledi.

Türkiye ve Türkler konusuna ise genel olarak değindi. Şöyle dedi:

"Bu ülkede, dili başkadır, rengi başkadır, yaşam biçimi başkadır diye kimseye kötü gözle bakılamaz. Farklı muamele yapılamaz. Bunun yapılabildiği zamanlar çok geride kalmıştır. Ve o zamanlar yaşananlar bir daha asla yaşanmayacaktır."

Bu sözler büyük alkış topladı.

Sol Parti mitingindeki gibi, **Sosyal Demokratların** mitingine katılanların da büyük kısmı gençti. Gençler arasında Türklerin de olduğu hemen anlaşıldı. İki hemşerimizle karşılaşıp biraz konuştuk: **Evren Özgüvenç** ve **Urban Aykal**... İkisi de **Berlin Üniversitesi**'nin **Siyasal Bilgiler Fakültesi** mezunu. Şimdi endüstride çalışıyorlar ama, öğrenimlerine uygun olarak, siyaset-le de ilgililer...

Üniversite öncesinden beri, sosyal demokrasiyi ideoloji olarak benimsemişler. Alman **Sosyal Demokratlarının** kadrosunu da beğeniyorlar. **Schröder**'in yeniden başbakan olması için fiilen çalışıyorlar.

Almanya'da onlar gibi düşünen ve çalışan daha birçok sosyal demokrat Türk olduğu malûm... Partinin Berlin'deki adayları arasında da, tanınmış bir Türk var: **Sosyal Demokrat Halk Dernekleri Federasyonu**'nun uzun yıllar başkanlığını yapan **Ahmet İyidirli**. Seçim çevresi Türk adayıyla yarışıyor.

Merkel ve Stoiber

Schröder'in Berlin'de **'Gendarmenmakt'**taki mitingi yağmur altında devam ederken, **Hıristiyan Demokrat** rakibi **Angela Merkel**, **Tempdrom**'da bir kapalı salon toplantısı yapıyordu.

Hıristiyan Demokratların toplantı usulleri farklıydı. Salona, partinin örgüt üyelerinden 2800 kişi davetiyeyle davet edilmişti. Herkesin dinleyici olarak durumu rahattı. Basın mensuplarınınki de öyle... **Merkel**'in konuşması da yandaşlarınca beğenildi, alkışlandı.

Fakat aynı saatlerde asıl heyecanlı alkış sesleri **Münih**'te yükseliyordu. Merkel, Berlin'de konuşurken, **Hıristiyan Demokratların** Bavyera'daki kardeş partisinin lideri -geçen seçimdeki başbakan adayı- **Edmund Stoiber**, seçim kampanyasının en sert konuşmasını yapıyordu. Onu televizyondan izlerken, Türkler konusunda da şu sözlerini işittik:

"Türkiye Avrupalı mıdır? Değildir. Schröder Türkiye'yi Avrupalı yapmak istiyor. Bu, Almanya'nın çıkarına değildir. Almanya'nın çıkarlarını korumak istiyorsanız bize oy verirsiniz. Türkiye'nin çıkarlarını korumak istiyorsanız Schröder'e... Ama o zaman bunun sonucuna katlanırsınız."

Bu sözler, Bavyera'nın Hıristiyan partisinin yandaşları tarafından şiddetle alkışlanıyordu. **Stoiber**, zaten Türkiye'yi polemik konusu haline getirmenin şampiyonuydu. Bunun -enazından- Bavyera'daki seçmenler üzerinde çok etkili olduğuna inanıyordu. Bu son konuşmasında Türkiye karşıtlığının dozunu daha da artırmıştı. Bugünkü seçimi bir **'Türkiye referandumu'**ymuş gibi sunmaya başlamıştı. Yani,

- **Schröder**'i seçenler **'Türkiye'ye evet'** demiş olacak.
- **Merkel**'i seçenler **'Türkiye'ye hayır'** demiş olacak.

Bu taktik, Almanya'nın özetlediğimiz bir dizi sorunuyla ilgili tartışmaları bir kenara bırakıp, **'seçimin konusu'**nu **'tek'**e indirgemek demekti.

Yani bizde **'kör gözüm parmağına'** denildiği gibi, çok açık bir çarpıtmaydı. Ama **Stoiber**, seçmenlerinin bu çarpıtmayı bile kabul edebileceğinden emin görünüyordu.

Fischer'in cevabı

Stoiber'in bu **'referandum ilanı'**na, New York'taki BM toplantısından Berlin'e gelerek havaalanında bir seçim toplantısı yapan Dışişleri Bakanı **Fischer**'den yanıt geldi. **Yeşillerin** baş adayı **Fischer** yorgundu. Sesi büsbütün kısılmıştı. Ama açık kahverengi takım elbisesiyle, kravatsız ve yakası açık olarak çıktığı kürsüde söyleyeceğini söyledi: **"Türkiye konusunu suiistimal edenler, iki adım ötesini göremeyecek kadar körleşmişlerdir. Almanya'nın çıkarlarını düşünmeyenler, asıl onlardır."**

Seçimde ne olacak?

Evet, dün (önceki gün) bir kısmını bizzat, bir kısmını televizyonlardan izleyebildiğim **'son miting'**ler böyleydi.

Hür Demokrat Parti'nin lideri **Guido Westerwelle de** bir seçim toplantısı yapıyordu. Onu izleyemedim. Fakat, **Hür Demokratların** son gün çalışmalarının mesajı belliydi:

"Birinci oylarınızı Merkel'in partisine verin ama, ikinci oylarınızı bize vermezseniz Merkel başbakan olamaz. Bunu akıldan çıkarmayın."

Bu da, tabii, bir gerçek... Alman seçim sistemi böyle. **'Birinci lig'**deki bir adayın başbakan olabilmesi **'ikinci lig'**deki bir partinin milletvekili sayısına bağlı.

Bakalım, görüp öğreneceğiz: **Hür Demokratların** milletvekili sayısı buna veto-